

LBRIS

We know
books

LIVIU MIHĂILEANU

NĂSCUȚI DIN INIMĂ

STUDIU PRIVIND ADOPTIA ÎN COMUNITĂȚILE
(NEO)PROTESTANTE DIN ROMÂNIA

t...

TRITONIC

Tritonic Books

București – 2024

CUPRINS

LISTA DE ABREVIERI	7
PREFAȚĂ	9
CUVÂNT-ÎNAINTE. DESPRE NAȘTEREA DIN INIMĂ	13
 Capitolul I.	
INTRODUCERE	19
 Capitolul II.	
CONSIDERAȚII METODOLOGICE	23
2.1 Scopul cercetării	23
2.2 Obiective	23
2.3 Metodologie	24
 Capitolul III.	
PERSPECTIVE ISTORICE	31
3.1 Contextul istoric și sociologic al cercetării	31
3.1.1 Perspectiva legislativă	32
3.1.2 Impactul instituționalizării și îngrijirea în familie	41
3.2 Implicarea comunităților creștine în domeniul adopției și al îngrijirii orfanilor	45
3.2.1 Perspectiva istorică	45
3.2.2 Mișcări contemporane de promovare a adopției din Statele Unite ale Americii	48
3.2.3 Critici și dezbateri privind mișcările comunităților creștine în domeniul adopției	50
3.2.4. O analiză a criticilor aduse mișcărilor pentru adopție	53

3.3	Adopția internațională a copiilor din România și motivațiile adoptatorilor	55
3.3.1	România în contextul adopțiilor internaționale	55
3.3.2	Motivațiile adoptatorilor din SUA	60
3.3.3	Motivațiile adoptatorilor aparținând comunităților creștine din SUA	63
3.3.4	Concluzii	68
3.4	Adopția în rândul comunităților (neo)protestante din România	70
3.4.1	Perspectiva comunităților (neo)protestante din România	70
3.4.2	Modul în care comunitățile de credință pot fi sprijinite	75
3.4.3	Concluzii	77

Capitolul IV.

REZULTATELE CERCETĂRII	79	
4.1	Perspectiva specialiștilor (neo)protestanți în domeniul protecției drepturilor copilului din România în perioada anilor '90	79
4.1.1	Analiza datelor	79
4.1.2	Concluzii	99
4.2	Orfelinatul de la Prilipeț. Studiu de caz	102
4.2.1	Considerații istorice	102
4.2.2	Analiza datelor	104
4.2.3	Concluzii	112
4.3	Perspectiva adoptatorilor (neo)protestanți din România asupra adopției umane și spirituale	114
4.3.1	Analiza datelor	114
4.3.2	Concluzii	133

Capitolul V.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	137	
5.1	Răspunsul (neo)protestant după 1990 din perspectiva organizațiilor implicate	141
5.2	Perspectiva părinților adoptivi (neo)protestanți	145
5.3	Recomandări pentru comunitățile de credință	149
5.4	Recomandări pentru viitorul cercetării	151
BIBLIOGRAFIE	153	
ANEXE	165	

Capitolul I.

INTRODUCERE

„Într-o cameră umedă, zeci de copii cu capul ras se ghemuiesc goi în bălți de urină, se luptă pentru o farfurie cu terci, zac legați de calorifere. Piciorul unei fetițe iese în sus într-un unghi grotesc; își folosește mâinile pentru a se plimba pe podeaua udă. Mai mulți copii se leagănă înaintea și înapoi sau se lovesc cu capul de perete [...]. La câteva luni după execuția lui Nicolae Ceaușescu, în 1989, jurnaliștii occidentali au descoperit o lume disperată de copii abandonați depozitați în orfelinate neîncălzite”⁷.

Așa își începe *Washington Post* un articol din 2014 despre copiii adoptați în Statele Unite ale Americii (SUA) din România anilor '90. Observațiile empirice susținute de cazurile de copii adoptați internațional în acea perioadă și mediatizați în ultimii ani⁸ sugerează că răspunsul internațional la situația orfelinatelor din România anulului 1990 a venit cu prepon-

---

⁷ Tara Bahrapour, „A Lost Boy Finds his Calling. Romanian Orphanage Survivor Hopes His Documentary Can Spare Children from Suffering”, *The Washington Post* (30 ian. 2014), <<https://www.washingtonpost.com/sf/style/2014/01/30/a-lost-boy-finds-his-calling/>>, accesat la 06.05.2022

⁸ Iulian Cuibar, „Românii adoptați peste granițe s-au întors în țară să militeze pentru adopțiile internaționale”, *Libertatea* (22 mar. 2015), <<https://www.libertatea.ro/stiri/romanii-adoptati-pest-granite-s-au-intors-in-tara-sa-militeze-pentru-adoptiile-internationale-1129605>>, accesat la 06.05.2022.

derență din partea familiilor din SUA care au adoptat copii abandonati, neglijați sever și chiar cu dizabilități.

Instituțiile a căror atrocitate o descoperă o lume întreagă după 1990 purtau, în mod paradoxal, denumirea de „cămine” pentru îngrijirea celor mai vulnerabili dintre copiii lipsiți de îngrijire părintească⁹. În „căminul” de la Cighid erau internați aproximativ 100 de copii, iar mai mult de jumătate decedau prin îngheț întrucât instituția nu avea surse de încălzire¹⁰. Situația nu era singulară, rapoarte interne ale Ministerului Sănătății menționează temperaturi improprii în mai multe județe: „La casa de copii din Oinacu, jud. Giurgiu, în luna martie, temperatura din clădire era de 10 grade Celsius, mai scăzută decât cea exterioară. În leagănul din Suceava termometrele nu arătau mai mult de 8 grade. Recordul negativ a fost la leagănul din Botoșani în iarna lui 1988, și anume 6 grade”¹¹.

Lipsurile materiale și funcționale de bază nu sunt, însă, singura imagine care contrastează cu imaginea unui cămin în care copiii beneficiază de dragostea și îngrijirea părinților. Lipsa legăturilor psihoafective și a stimulării cognitive avea să lase urme adânci atât în dezvoltarea neuromotorie cât și în tulburări psihoemoționale: „la copiii care au petrecut mai mult timp în orfelinat, capetele cromozomilor, telomerii, erau scurtate. Un indicator pentru viitoare probleme mintale. Este cea mai evidentă dovadă că neglijarea copilului în primii

⁹ Legea 3/1970, definește la art. 5 lit. e) și f) drept „cămine” instituțiile pentru îngrijirea copiilor deficienți, parțial recuperabili și nerecuperabili. În funcție de vârstă, ceilalți copii erau plasați în „leagăne” sau „case de copii”.

¹⁰ Luciana M. Jinga, „The Never Forgotten Romanian Children: Biopolitics, Humanitarian Aid and International Adoption”, în Beatrice Scutaru și Simone Paoli (ed.), *Child Migration and Biopolitics. Old and New Experiences in Europe* (London: Routledge, 2020), 124–144.

¹¹ Diana Meseșan și Diana Oncioiu, „Lagărul de copii”, *Jurnalul Decretului* (5 nov 2021), <<https://jurnaluldecretului.ro/lagarul-de-copii/>>, accesat la 25.06.2023.

ani de viață nu are doar repercusiuni emoționale și psihice, ci și biologice¹².

Situația nu se oprește la orfelinele comuniste. Cercetătorii care s-au aplecat asupra copiilor din orfelinele românești la mai bine de zece ani după Revoluție relatează imagini similare: „Am văzut copii cu capul cât o minge de baschet fiindcă nu au fost tratați la timp de afecțiunile de care sufereau. Un copil de un an și câteva luni avea dimensiunile unui nou-născut. O fetiță de 7 ani arată de parcă ar avea doi. La prima vizită a fost o liniște înfricoșătoare în sală. Copiii stăteau pe burtă și se holbau la un perete alb. Până la urmă, de ce ar fi trebuit să plângă? Oricum nu îi băga nimeni în seamă. Nouă ni se cerea de foarte multe ori să părăsim sala ca să nu vadă copiii că ne curg lacrimile”¹³.

Studiile lui Charles A. Nelson¹⁴, pe de o parte, arată o discrepanță pe toate palierele între copiii îngrijiți în familie și cei instituționalizați, însă, pe de altă parte, o recuperare semnificativă în cazul în care copiii instituționalizați sunt tranzitați în îngrijire familială¹⁵.

În acest context, reflecția biblică și teologică este inevitabilă. Sanctitatea vieții umane și accentul pe care societățile iudeo-creștine îl pun asupra familiei și a responsabilității acesteia pentru creșterea copiilor sunt puse în contrast cu

¹² Istvan Deak, „Orfanii României, material de studiu pentru cercetătorii americani”, *Jurnalul Național* (10 ian. 2013), <<https://jurnalul.ro/stiri/externe/orfanii-romaniei-material-de-studiu-pentru-cercetatorii-americiani-633473.html>>, accesat la 25.06.2023.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Profesor specialist în cercetarea dezvoltării minorilor la Universitatea Harvard și Children's Hospital din Boston, inițiatorul studiului longitudinal „Bucharest Early Intervention Project” început la sfârșitul anilor '90. Studiul este încă în desfășurare, au fost publicate rezultate periodice și a inclus un lot de 136 de copii din România.

¹⁵ Charles A. Nelson, Nathan A. Fox și Charles H. Zeanah, *Copiii abandonați ai României. Privațiune, dezvoltare cerebrală și eforturi de recuperare*, trad. Manuela Nicolae (București: Trei, 2014), 208–239.

efectele instituționalizării în masă. Mai mult, progresele pe care copiii le au în recuperare atunci când tranzitează spre mediul familial par să valideze perspectiva biblică, familială, asupra intervenției în cazul copiilor care, dintr-un motiv sau altul, rămân fără îngrijire părintească.

Subiectul are ramificații teologice multiple. Faptul că relațiile de familie sunt cele care contribuie decisiv la dezvoltarea optimă a copiilor ne face să ne întrebăm dacă nu sunt corelații spirituale în perspectiva faptului că Dumnezeu biblic se identifică drept Tată¹⁶, a faptului că se revelează ca un Dumnezeu triunic, însă ilustrat prin relații de familie (Tată, Fiu, Duh Sfânt) sau a faptului că Apostolul Pavel alege imaginea adopției pentru a defini statutul soteriologic al creștinului în relația cu Dumnezeu (Galateni 4:6, Romani 8:15).

În acest context, considerăm că observațiile empirice, studiile realizate cu privire la îngrijirea copiilor în diverse medii de intervenție, precum și cercetarea fenomenului adopției și a motivației adoptatorilor (neo)protestanți din România¹⁷ pot genera reflecții teologice care să contribuie, pe de o parte, la o înțelegere mai profundă a textului biblic și, pe de altă parte, la o mai bună înțelegere a rolului creștinului în societate cu privire la fenomenul abandonului copiilor și la modalitățile optime de intervenție.

---

¹⁶ Atât față de națiunea iudaică (vezi Deuteronom 14, Ieremia 31, Isaia 1, Osea 11) cât și ca raportare transcendentă creștină (Matei 6:9: „Iată dar cum trebuie să vă rugați: Tatăl nostru...”).

¹⁷ În secțiunea aferentă metodologiei am definit înțelegerea pe care o avem asupra termenului „(neo)protestant” folosit pe parcursul lucrării.

Capitolul II.

CONSIDERAȚII METODOLOGICE

În acest capitol vom detalia scopul și obiectivele de cercetare, precum și metodologia de cercetare și instrumentele folosite.

2.1 Scopul cercetării

Scopul propus al prezentei lucrări analizează modul în care comunitățile (neo)protestante au răspuns la problematica copiilor lipsiți de îngrijire părintească din România, a motivațiilor celor care s-au implicat ca specialiști sau părinți adoptivi și de plasament, precum și a motivațiilor și reflecțiilor teologice ale acestora.

2.2 Obiective

Cercetarea a avut în vedere următoarele obiective:

- Analiza modului în care s-au implicat organizațiile din mediul (neo)protestant în situația copiilor abandonați din România anilor '90, a modalității în care bisericile (neo)protestante au privit plasamentul familial, adopția și îngrijirea copiilor abandonați, precum și a schimbărilor

survenite în percepția și implicarea acestora în ultimii 30 de ani comparativ cu percepția și implicarea din perioada anilor '90.

- Analiza motivațiile implicării originale și actuale în cazul orfelinatului de la Prilipeț, a efectelor misiunii, a evoluției percepțiilor despre misiune în timp, precum și a relațiilor cu comunitatea de credință din zonă.
- Analiza modului în care părinții adoptivi (neo)protestanți au ajuns să adopte copii, a modului în care au interacționat pe acest subiect cu comunitățile de credință din care fac sau au făcut parte, a pasajelor biblice pe care le-au considerat marcante în evoluția lor, a percepției modului în care Dumnezeu s-a implicat în proces, precum și a modului în care percepția lor despre Dumnezeu s-a modificat prin aceste experiențe.

2.3 Metodologie

Cercetarea are în vedere comunitățile (neo)protestante din România, în care am inclus bisericile evanghelice din cadrul cultelor recunoscute din România conform Legii 489/2006, respectiv Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, Biserica Creștină Baptistă din România, Biserica Creștină după Evanghelie din România, Biserica Evanghelică din România, Biserica lui Dumnezeu Apostolică din România (Penticostală), precum și alte comunități neoprotestante neafiliate.

Pentru protecția identității specialiștilor și a părinților adoptivi, vom recurge la referențierea AS01-15 în cazul specialiștilor intervievați (în majoritatea lor asistenți sociali) și PA01-18 în cazul părinților adoptivi participanți la focus group-uri.

Interviuri cu specialiști (neo)protestanți care au lucrat în protecția copilului și adopție în perioada 1990–2000

Pentru a analiza perspectiva specialiștilor, am ales metoda interviului, întrucât permite explorarea unor aspecte sensibile în mod individual și în profunzime fără teama de a fi auziți sau judecați de terți pentru expunerea experiențelor avute.

Modalitatea de selecție a persoanelor intervievate

Pentru a ne atinge obiectivele de cercetare, am solicitat Ministerului Justiției transmiterea listei organizațiilor care au activat în domeniul protecției copilului în perioada 1990–2000. Lista de asociații și fundații primită prin adresa nr. 77137/2021 conține 114.924 de organizații care au fost înființate în România din 1990 până în prezent și care sunt active, menționând că nu există o listă specializată pe un anumit domeniu.

Dintre toate organizațiile prezente în listă, doar 22 au corespuns criteriilor de selecție brută, respectiv să fi operat în perioada 1990–2000 și să fi avut ca obiect de activitate servicii în domeniul protecției drepturilor copilului și/sau al adopției.

Menționăm că au fost excluse din selecție organizațiile care ofereau ajutor umanitar pentru copii în dificultate, însă nu au prestat servicii specializate în domeniul protecției copilului. De asemenea, organizațiile care au oferit exclusiv servicii în domeniul adopțiilor internaționale anterior anului 2004 nu au putut fi incluse, întrucât au fost dizolvate și nu apar în lista organizațiilor primită prin adresa Ministerului Justiției.

Pentru a identifica specialiștii din comunitățile (neo) protestante care au lucrat în aceste organizații în perioada anilor 1990–2000, am contactat comunitățile locale pentru a confirma sau infirma prezența acestora în organizațiile selectate, astfel încât am ajuns la un număr de 15 specialiști din 8 organizații care au putut fi contactați și pe care i-am interviuat.

Obținerea datelor

Interviurile au fost realizate în perioada septembrie 2021 – noiembrie 2022 și înregistrate atât față în față, cât și prin mijloace virtuale de întâlnire, situație în care a fost folosită platforma Zoom. În vederea analizei, interviurile filmate au fost ulterior transcrise, iar textele au fost supuse analizei calitative.

Ghidul de interviu (Anexa 7) a inclus întrebări cu privire la experiențe personale, întrebări cu privire la trecutul propriu, întrebări cu privire la valori, opinii, sentimente, dar și întrebări cu privire la percepția lor asupra modului în care au interacționat cu bisericile locale.

Studiu de caz: Orfelinatul de la Prilipeț

Pe parcursul lucrării am identificat elemente de unicitate în perspectiva intervenției comunităților (neo)protestante în problematica copiilor lipsiți de îngrijire părintească în speța Orfelinatului de la Prilipeț; înființat înainte de apariția primelor forme de reglementare interbelice (1926), este un serviciu activ în prezent, ceea ce ne permite investigarea istorică, dar și contemporană a cazului.

Sursele de informații

Am avut la bază investigațiile empirice în domeniul asistenței sociale considerate de R. K. Yin¹⁸ și D. B. Bromley¹⁹ reprezentative pentru conturarea unei strategii de investigație specifice studiului de caz:

- *Date de arhivă*: studierea arhivelor din Prilipeț, Bozovici și Șopotu Vechi

¹⁸ Robert K. Yin, *Case Study Research: Design and Method*, 2nd edition (Thousand Oaks: Sage, 1994), 196–200.

¹⁹ D.B. Bromley, *The Case-Study, Method in Psychology and Related Disciplines* (Chicester: Wiley, 1986), 177–178.

- **Interviuri:** administratorul actual al orfelinatului, profesorul și muzeograful din Șopotul Vechi, localitatea din care au provenit primii copii luați în îngrijire, directorul liceului din Bozovici, deținătorul arhivelor de la Prilipeț, foști beneficiari ai orfelinatului. Interviurile au avut la bază ghidurile prezentate în Anexa 1 – Ghid interviu privind motivațiile, experiențele și lecțiile învățate de primele misiuni creștine (neo)protestante în domeniul protecției copilului și Anexa 2 – Ghid interviu pentru beneficiari și arhiviști-istorici.
- **Observația directă și participativă:** vizitarea orfelinatului și a bisericii din Prilipeț, participarea la activitățile comune ale copiilor din orfelinat.

Obținerea datelor

Colectarea informațiilor a fost realizată prin deplasare la fața locului în perioada 25–27 iulie 2022 pentru cercetare documentară (studiul și fotocopierea documentelor arhivelor locale și ale documentelor Orfelinatului), realizarea interviurilor, precum și observarea directă (clădirea și personalul orfelinatului, clădirea bisericii, casa pastorului Ioan Șuveț, inițiatorul mișcării baptiste din zonă și al Orfelinatului) și participativă (luarea mesei cu copiii și voluntarii din Orfelinat, activități ale acestora în exterior).

Focus group-uri cu părinți adoptivi (neo)protestanți

Pentru a analiza perspectivele părinților adoptivi am ales metoda focus group-ului întrucât aceasta permite captarea unor elemente din viața reală într-un cadru social, iar dinamica grupului poate duce la identificarea unor aspecte care nu au fost anticipate.

Modalitatea de selecție a persoanelor intervievate

Pentru a ne atinge obiectivele de cercetare, am solicitat participarea a 57 de părinți adoptivi (neo)protestanți, atât dintre participanții la grupurile de suport ale Asociației Tzuby's Kids din București, cât și dintre membrii și simpatizanții Alianței România Fără Orfani (ARFO)²⁰ din întreaga țară.

Dintre persoanele contactate au răspuns pozitiv 18 persoane, care au participat la trei focus group-uri. Participanții au fost din Argeș (3), București (7), Cluj (1), Constanța (1), Dâmbovița (2), Timiș (2), Vaslui (2). Distribuția pe sexe a inclus 8 bărbați și 10 femei.

Obținerea datelor

Interviurile au fost realizate în perioada noiembrie 2022 – aprilie 2023 prin mijloace virtuale de întâlnire, fiind folosite platformele Zoom și Google Meet. Inițial am încercat realizarea focus group-urilor față în față cu ocazia Summit-urilor ARFO 2022, însă participanții nu au confirmat participarea, chiar dacă interviul era organizat în orașul lor, fiind mai dispuși să participe la o întâlnire ulterioară online.

În vederea analizei, focus group-urile au fost înregistrate, iar, ulterior, transcrise. Textele rezultate au fost supuse analizei calitative.

Ghidul de interviu (Anexa 6) a inclus întrebări despre experiențe personale, despre dificultăți și aspecte pozitive pe parcursul adopției, despre interacțiunea cu comunitățile de credință, cu familia extinsă, despre pasajele biblice care au contribuit la conturarea experienței spirituale de pe parcursul adopției, despre modificări cu privire la percepția lui

---

²⁰ Alianța România fără Orfani (ARFO) reunește zeci de organizații nonguvernamentale și religioase, firme, persoane publice și private, din toată România, având ca scop mobilizarea societății înspre manifestarea grijii față de copiii aflați în dificultate – vezi www.romaniafaraorfani.ro.